

Tillstånd och upplysning
Björn Isaksson

BESLUT

Datum
2014-06-25

Er referens
Anders Norberg/S-O
Nilsson

Diarienumr
5.1.2.a-H14-03379
Aktör

Delgivningskvitto

Föreningen Svenska Vinodlare
Saltviksvägen 17
246 32 Löddeköpinge

Beslut angående ansökan om dispens på växtskyddsområdet

1 Beslut

Kemikalieinspektionen bifaller ansökan om dispens för användning av växtskyddsmedlet Aliette 80 WG, reg nr 4048, mot bladmögel i odlingar av vindruvor.

Dispensen gäller från och med 2014-06-25 till och med 2014-10-23 och med följande villkor:

a) Enligt tabell nedan:

	Vindruvor
Behandlingsmetod	Lantbruksspruta, ryggspruta
Utvecklingsstadium (BBCH)/Säsong (min-max)	Vid begynnande angrepp respektive vid de första synbara skadesymptomen, från BBCH 13 (3-bladstadium) till BBCH 79 ('Traubenschluss', dvs. vindruvor i full storlek men mognad har inte börjat).
Max antal behandlingar per år	6
Behandlingsintervall (dygn)	10
Tid mellan sista behandling och skörd (dygn)	35
Dos vid varje behandling (min-max)	2,5 kg produkt per hektar i form av en 0,25 % lösning

b) I övrigt ska samma begränsningar och skyddsåtgärder som gäller för Aliette 80 WG tillämpas.

2 Beskrivning av ärendet

Den 2014-04-28 inkom ansökan om dispens för växtskyddsmedlet Aliette 80 WG för nedanstående ändamål.

Sökande	Föreningen Svenska Vinodlare Saltviksvägen 17 246 32 Löddeköpinge
Ombud	---
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Aliette 80 WG

Produktens reg nr	4048
Verksamma ämnen	Fosetylaluminium
Funktion	Fungicid (växtskyddsmedel mot svampangrepp)
Sökt användningsområde	Mot svampangrepp i odlingar av vindruvor.
Sökandens skäl till ansökt dispens (1)	<p>Svensk vinodling står utan skydd mot <i>Peronospora</i> – falsk mjöldagg. Om väderbetingelserna är ogynnsamma i augusti har odlarna inget skydd och stora ekonomiska värden kan gå till spillo.</p> <p>Falskt bladmögel (<i>Peronospora</i>, <i>Plasmopora viticola</i>) är beroende av väder och utgör ett större hot mot vinstockar och druvor än det hot som mögel utgör. I t ex Tyskland är falskt bladmögel fruktat av alla druvodlare, och lokala myndigheter har upprättat ett varningssystem som varnar vinodlarna då angrepp av svampen kan förväntas. <i>Peronospora</i>-sporer övervintrar i löv på marken och försommaren. När temperaturen stiger över 10° C, och det regnar, aktiveras sporer. Om det regnar igen inom några dagar kan infektionen vara ett faktum.</p> <p>Primär infektion kan under sommaren följas av ett antal sekundära infektioner, det beräknas ske 8-10 infektionscykler under en säsong. Om svampen kommer in i druvorna är det stor risk för total förlust av grödan(vinsköörden).</p> <p>Vinrankor odlas på ett sådant sätt att svampsjukdomar hindras så mycket som möjligt, ljus och luftigt för att bladvägg och druvor ska torka så snabbt som möjligt efter regn. Exempelvis avbladar och beskär man lövväggen för att få en snabb torkning. Särskilt under regniga och varma perioder kan mögel ändå snabbt angripa plantorna. Svampens förmåga att överleva på gamla blad gör att den är mycket svår att bli av med, när den väl har infekterat odlingarna. Det finns inget annat sätt att förebygga/bekämpa falskt bladmögel med i Sverige.</p> <p>Falskt bladmögel angriper <i>Vitis vinifera</i>-sorter och även andra sorter som odlas i Sverige. Många av Sveriges vingårdar ligger kustnära med varma och fuktiga sensomrar och höstperioder, vilket innebär större risk för svampangrepp på vinrankorna än i ett kontinentalt europeiskt inlandsklimat.</p>

Sökandens skäl till ansökt dispens (2)	Aliette 80 WG används redan i Sverige i odlingar av olika bär, frukt och grönsaker. Aliette används också i Danmark och England för bekämpning av <i>Peronospora</i> på vinstockar. Både det danska och engelska klimatet är mycket likt det svenska. Den engelska erfarenheten av produkten är mycket positiv. Till saken hör att England har en kvalitativt mycket erkänd vinodling med cirka 450 kommersiella odlare och ett stort antal hobbyuppfödare. Sprutprogram mot bladmögel, som sökanden hoppas bifallas enligt ansökan, kommer att rekommendera följa strikta engelska regler. I engelsk bruksanvisning ingår som exempel att man använder Aliette 80 WG max 6 gånger.
--	---

Sökanden skickade 2014-03-22 in en ansökan¹ om utvidgat produktgodkännande för ett mindre användningsområde (UPMA) enligt artikel 51 i EU-förordning 1107/2009 för samma användning som denna dispensansökan avser. Kemikalieinspektionen informerade sökanden om att ansökan om UPMA inte hinner handläggas i tid inför 2014. Föreningen Svenska Vinodlare har därefter istället ansökt om dispens. Aliette 80 WG är godkänt sedan 1994-12-05. Det nuvarande godkännandet löper till och med 2014-12-31.

KemI har samrått med Livsmedelsverket i fråga om konsumentskydd. Livsmedelsverket skriver i sin bedömning att tillgänglig resthaltsinformation tyder på att användningen av Aliette 80 WG mot falskt bladmögel vid odling av vindruvor för vinframställning enligt rekommenderad användning inte bör ge upphov till resthalter över idag gällande EU-gränsvärden (MRL) för fosetylaluminium i nämnda gröda. Användningen av Aliette 80 WG enligt svensk GAP förväntas inte ge upphov till resthalter som utgör någon risk för konsumenter.

3 Skäl

Enligt artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009² får endast godkända växtskyddsmedel släppas ut på den svenska marknaden och användas. Kemikalieinspektionen får dock i vissa fall meddela dispens från kravet på godkännande. Av artikel 53 i förordningen följer att en medlemsstat i särskilda fall får tillåta att ett växtskyddsmedel under högst 120 dagar släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av fara som inte kan avvärras på något annat rimligt sätt.

Sökande har som grund för sin ansökan i huvudsak uppgett följande.

Falskt bladmögel - *Peronospora* - är beroende av väderleken och utgör ett större hot mot vinstockar och druvor än det hot som mögel utgör. Vädret under

¹ KemI dnr F-1275-B14-00206

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

sommarsäsongen har till nu varit gynnsamt för svampens utveckling. Om svampen kommer in i druvorna är det stor risk för total förlust av grödan(vinskorde). Falskt bladmögel angriper många av de sorter som odlas i Sverige och många av Sveriges vingårdar ligger kustnära med varma och fuktiga sensomrar och höstperioder, vilket innebär större risk för svampangrepp på vinrankorna än i ett kontinentalt europeiskt inlandsklimat.

Sökanden har inte presenterat något underlag om att infektion redan är på väg att etablera sig i odlingarna. Materialet redovisar dock att falskt bladmögel har god potential att infektera och förutsättningarna för infektion bedöms som goda, bland annat mot bakgrund av att vädret under sommaren varit gynnsamt för svampens utveckling. Vidare har sökanden ansökt om ett utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde enligt art 51 i förordning 1107/2009 och utförligt beskrivit hur vinrankor odlas för att i möjligaste mån undvika skadeangrepp av svampsjukdomar.

Mot bakgrund av ovan anförda anser Kemikalieinspektionen att ett angrepp av falskt bladmögel – *Peronospora* – innebär ett reellt hot mot växtproduktionen, ett hot som inte kan avvärjas på annat rimligt sätt.

Kemikalieinspektionen delar således sökandens uppfattning av faran och det tvingande behovet av en dispens. Kemikalieinspektionen anser följaktligen att kraven i artikel 53 i EU-förordningen är uppfyllda för begränsad och kontrollerad användning med de villkor som har beslutats. Ansökan bör därför bifallas

4 Uppllysningar

Kemikalieinspektionen upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet bara beviljas en gång. Det är därför viktigt att sökanden utformar en strategi för att få produkten godkänd inför kommande odlingssäsonger eller ta fram andra bekämpningsmetoder. En odlarorganisation kan ansöka om utvidgat produktgodkännande för ett mindre användningsområde genom ömsesidigt erkännande av ett användningsområde som är godkänt i ett annat EU-land, men inte i Sverige. En förutsättning är att samma produkt är godkänd i båda länderna. Detta framgår av artikel 51.7 i förordning (EG) nr 1107/2009. För det fall det aktuella växtskyddsmedlet inte är godkänt i Sverige, på grund av att någon ansökan inte lämnats in, får officiella eller vetenskapliga jordbruksorgan eller jordbruksorganisationer ansöka om produktgodkännande av samma växtskyddsmedel. En förutsättning för detta är att den som innehar produktgodkännandet gett sitt medgivande. Detta framgår av artikel 40.2 förordning (EG) nr 1107/2009.

Kemikalieinspektionen vill framhålla att det ligger det i sakens natur att dispenser inte bör ges på återkommande grunder, syftet med dispensinstitutet skulle komma att förfelas och det de strängare kraven för godkännande av växtskyddsmedel skulle kringgå. Därigenom skulle man även komma att åsidosätta själva syftet med förordning 1107/2009. Det är därför av vikt att andra lösningar på de uppkomna

problemen hittas så fort som möjligt och att arbetet med att ta fram sådana lösningar initieras snarast.

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till Mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar

Margareta Persson
Beslutande

Björn Isaksson
Föredragande

Katarina Bigovic Apitzsch
Jurist

Kopia till:

Jordbruksverket,
551 82 Jönköping

Livsmedelsverket
Box 622
751 26 Uppsala

Bayer AB
Arne Jacobsens Alle 13
DK-2300 København S
DANMARK